

Boğa Güreşçisi • İsmet Bertan

Genç Kitaplar • Anadolu'da Bir Zamanlar Dizisi • 328 sayfa • Önerilen sınıflar: 6, 7, 8, Lise
ZAMAN ve MEKÂN • MİLLİ KÜLTÜRÜMÜZ • DUYGULAR
Selçuklu • Bizans • destanlar • tarih • göçebelik • boğa güreşi • spor • halklar • aşk •
yönetim • mücadele • şenlik • arkadaşlık • Anadolu uygarlıkları

Belgesel yapımcısı, ödüllü yazar **İsmet Bertan**, Anadolu tarihini canlandırdığı epik romanlar dizisi “Anadolu’da Bir Zamanlar”ın beşinci kitabında okuru 1200’lü yıllara götürüyor. Selçuklu Sultanı İzzeddin Keykâvus’un hükümdarlığıyla başlayıp, Sultan Alaeddin Keykubad’ın tahta çıkmasıyla devam eden dönemi konu eden roman, Bizans’la Selçuklular arasında yaşanan gerçek olaylardan esinleniyor. Bir Türkmen obasının Kayseri dolaylarından Alanya’ya doğru göç yolculuğu, farklı dinler, diller ve yaşayışların birlikteliğine sahne olan zengin coğrafyada renkli ve şaşırtıcı bir tanıklık sunuyor.

Pars Ata Bek’in oğlu, yaman güreşçi Böke, amcaoğlunun ölümüne neden olunca, Türkmen obası, Selçuklu sultanının buyruğuyla Kayseri’den güneye, Alanya’ya doğru Bizans topraklarında göç yoluna çıkar. Defalarca dinlediği Oğuz Kağan Destanı’nı yüreğinde duyan Böke, bir Rum kalesinde papazın kızına tutulur. Bin bir macerayla Toroslar’ı aşır Akdeniz kıyısına indiklerindeyse, Ermeniler’in dilek şenliklerinde düzenlenen boğa güreşleri hem Böke’nin, hem Türkmenler’in yaşamını değiştirecek, seyirciler arasındaki prenses, Böke’yi büyüleyecektir...

TARTIŞMA KONULARI...

- 1- Roman başlarken Böke’nin ailesi ve çevresi hangi ayrıntılarla tanıtılıyor? Yaşam kültürü ve gelecek hedefleri konularında Böke’nin amcası Tutuş Alp ve babası Pars Ata arasında ne gibi farklılıklar var?
- 2- Cemaleddin Baha’nın otağından kovduğu Pars Ata ve Türkmen obasının yollarda yaşadıkları, göçebelikle ilgili neler düşündürüyor? Göçebelik, dilediğin yerde dilediğince kalmak anlamına mı geliyor?
- 3- Kitabın 76. sayfasında geçen, “Türkmen’in göçü saltanattır” sözünü açıklayın. Yollar ölümcül tehlikelerle dolu olduğu halde, sizce göçerler neden göçebelikte ısrarcı?
- 4- Selçuklu, Bizans, Ermeni kalelerinde yaşayanların saldırgan hatta yağmacı tutumunun düşmandan korunma içgüdüünden başka bir nedeni olabilir mi?
- 5- Göç yolu, çocuklara ve gençlere neler öğretiyor, ne gibi beceriler kazandırıyor? Bu süreç, göçebeler arasındaki ilişkileri nasıl etkiliyor?
- 6- Andon’la Diro’nun buluşmalarındaki tutumlarına bakıldığında, o dönemdeki arkadaşlık-dostluk ilişkileri için neler söylenebilir?
- 7- Böke’nin Manozan’da Sarı Babita’ya ya da Kalonoros’ta Prensese Hunan’a karşı olan duygularına aşk denebilir mi? Neden?
- 8- Güreşlerde olduğu gibi, dönemin spor karşılaşmalarının kanlı ve ölümcül bir nitelik taşıması nasıl açıklanır? Yenişmenin ölüm kalım mücadelesine dönüştürülmesi hangi amaca hizmet ediyor?
- 9- Kral Fard’ın yerinde olsanız, savaş tehlikesinin olduğu bir zamanda gizlice saraya giren Böke’ye inanır mısınız? Böke’nin prensese olan aşkının en büyük engeli kral mı, aralarındaki köken ya da sınıf farklılığı mı, prensesin duyguları mı?
- 10- Esirlere yapılanları bildiği halde Böke’nin aşk için saraya girmesi, onun mantık düzeyi ve kişiliği için ne tür ipuçları veriyor? Taşı denize ulaştırma hesabı, Böke’nin hangi yeteneklerinin göstergesi?
- 11- Böke’yi gözetmesi, hatta uçurumdan kurtarması Arakel’e ilişkin neler düşündürüyor? Davranışlarının altında yatan neden yalnızca can borcunu ödeme isteği mi?

- 12- Kararları ve davranışları ışığında, Pars Ata Bek'in liderlik nitelikleri nelerdir? Bu niteliklerin modern liderlik yönetimiyle benzerlikleri var mı?
- 13- Romadaki değişik dinlere ait halklar arasındaki ilişkileri bugünkülerle karşılaştırdığınızda, ne tür farklılıklar görüyorsunuz? Tarih boyunca insanları ayırıştıran, hatta düşman haline dönüştüren unsurlar sizce neler?

YARATICI ETKİNLİKLER...

Çalışmaların çoğu online / çevrimiçi ortamda, ekran başında da gerçekleştirilebilir.

- **Atışma:** Öğrenciler 4 kişilik gruplara ayrılınsın. İlk aşamada, her grup kendi içinde ve istediği bir konuda, kitabın 77-78. sayfalarında Andon'la Bügdüz arasında geçen gelincik atışmasına benzer bir diyalog hazırlasın. İkinci aşamada, ortaya atılan ortak bir konuda ikililer arasında doğaçlama atışmalar yapılsın. Bakalım, sınıfın pratik zekâli sözcük ustaları kimler?
- **Harita:** Hikâyenin geçtiği Anadolu topraklarını gösteren bir haritayı pano halinde büyütün. Türkmen obasının göç yolunu ve yaşanan maceraların yerlerini bu harita üzerinde işaretleyin. Söz edilen noktaların günümüzdeki karşılıklarını bulun.
- **Bulmaca:** "Tosun, oba beki, bahadır, gem, palan, melik, otacı, sergen, çerge, dizdar, kefere, otağ, uğru, çektiri, çamçak, kostak, arasta, koçak, torlak, köstek, balaban, camadan..." gibi hikâyede bulunan eski sözcüklerin anlamlarını öğrenin. Gönüllü öğrencilerden ikili gruplar oluşturun. Kâğıda yazılmış bu terimlerden birini, ikililerden birinin başının üstünden karşısında duran grubun ikinci kişisine gösterin. Grubun bu ikinci kişisi terimi, yazılı kâğıt başının arkasında olduğu için kelimeyi göremeyen arkadaşına tarif etsin ve bilmesini sağlasın. 3 tahmin hakkını kullandığı halde kelimeyi bulamayan grup oyun dışı kalsın. En sona kalan gruplara sembolik ödüller verilsin.
- **Atölye:** İnsanların konfor ve gelecek garantisi peşinde oldukları günümüzün ahlak kültürüyle hikâyeden yansıyan Selçuklu, Bizans gibi eski Anadolu uygarlıklarındaki ahlak kültürünü, psikolojik ve sosyolojik etkiler yönünden karşılaştırın. Günümüzün ahlaki değerleri hangi bakımlardan romadaki halklarinkinden farklı; bu fark bireylerce nasıl içselleştirilmiş? Bu kapsamlı karşılaştırma atölyesini gruplar halinde yapmak da mümkün.
- **Araştırma:** Sınıfça boğa güreşlerinin tarihçesini araştırın. Nerede, nasıl ve ne amaçla başladığını, hangi coğrafyalarda yaygınlaştığını, türlerini ve günümüz dünyasındaki yerini, hayvanlarla yapılan diğer güreş türlerini ve varlık nedenlerini, karşı kampanyaları öğrenin. Derlenen bilgileri kendi görüşlerinizle harmanlayarak bir rapor oluşturun. Konuyla ilgili birkaç önerme çıkararak sosyal medyada kampanya haline getirin.
- **Sunum:** Öğrenciler 4 gruba ayrılınsın. Anadolu'daki Bizans, Selçuklu, Ermeni ya da Türkmen etkileri ve izleri ayrı gruplar tarafından araştırılınsın. Bu halkların yaşam ve devlet kültürü, sanatsal varlığı ve farklılıklarına ilişkin bilgiler derlenerek görsellerle birlikte sunum halinde düzenlensin.
- **Video:** Resim, çizim ve sözcükler yardımıyla hikâyenin akışını önemli noktalarıyla anlatan bir kolaj video hazırlayın. Hikâyeyi özetlemek anlamına gelecek bu "resimli roman" benzeri çalışmayı, uygun programlardan yararlanarak, bilgisayar sunumu olarak, "Boğa Güreşçisi-Özet Akışı" başlığıyla çeşitli ortamlarda yaygınlaştırın.
- **Çalıştay:** Gruplar halinde çalışarak, Türkmen aşireti kültürünün son temsilcisi olan Yörükler'i inceleyin. Hikâyedeki göçer boyunun kültürüyle ne tür benzerlik ve farklılıklar gösterdiğini saptayın. Göçerlik geleneğinin temsil ettiği değerlerle yerleşik düzen kültürünün değerlerini karşılaştırın. Gruplar edindikleri bilgileri kendi görüşleriyle harmanlayarak, konuyla ilgili bir gelecek öngörüsü çıkarınsın.
- **Karikatür:** Hikâyenin kahramanlarının, kişiliklerini tanımlayacak karikatürlerini yapın. Karikatürler diğer atölye uygulamalarıyla birlikte değerlendirilsin.